

T.C.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI

PROJE HAZIRLAMA

VE

BAŞVURU KILAVUZU

AĞUSTOS 2021

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	3
GİRİŞ	3
1. PROGRAMIN AMACI, MEVZUATI VE ÖNCELİKLİ KONULARI:	3
2. 17. PROJE ÇAĞRISI ÖNCELİKLİ AR-GE KONULARI	4
3. DESTEK PROGRAMINA BAŞVURULARA İLİŞKİN KURALLAR	6
3.1. Başvuru Sahibi Kurumun Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?	6
3.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu	6
3.3. Başvurulara ilişkin diğer şartlar	7
3.4. Proje ekibinde görev alabilme koşulları	8
BÖLÜM 2	9
4. BAKANLIK PROJE DESTEK ÜST LİMİTLERİ VE ORANLARI	9
4.1. Yürütücü Kurum türlerine göre Bakanlık destek üst limitleri ve oranları	9
4.2. Bakanlık tarafından desteklenecek bütçe ve harcama kalemlerine ilişkin destek üst limitleri	10
BÖLÜM 3	11
5. PROJE FORMU HAZIRLARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	11
BÖLÜM 4	12
6. PROJE BÜTÇESİ HAZIRLAMA KURALLARI	12
6.1. Proje bütçesi	12
6.2. Desteklenecek harcama kalemleri	12
6.3. Desteklenmeyecek harcama kalemleri	12
6.4. Örnekler	13
7. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER	18
7.1. Başvuru Klasörü, Proje Formu ve Diğer Belgeler	18
7.2. Başvuru Adresi	20
7.3. Başvuru Takvimi	20
7.4. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Sonuçlarının Duyurulması	20
7.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları	20

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bakanlığımızca Tarım Kanununun 19/g maddesine dayanılarak 2007 yılından itibaren Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) projelerine tarımsal destekleme bütçesinden destek sağlamaktadır.

Bakanlığımız adına Ar-Ge Destek Programının başvurularının alınması, Projelere ilişkin sekreteryaya, daire başkanlığı ve uzman değerlendirmeleri, Kurul toplantısı, gelişme ve sonuç raporlarının incelenmesi, devam eden ve sonuçlanan projelerin yerinde izlenmesi iş ve işlemlerinin organizasyonu ve yürütülmesi görevlerini Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) yapmaktadır.

Bu Proje Hazırlama ve Başvuru Kılavuzu, Destek Programının tabi olduğu mevzuata uygun olarak 17. Proje Çağrısı kapsamında sağlanacak mali destekler için belirlenen başvuru şekil ve şartlarını, potansiyel başvuru sahiplerine duyurmak amacıyla hazırlanmıştır. Başvuru sahiplerinin başvuru kılavuzunu incelemeleri ve başvurularını bu kılavuzdaki açıklamalar doğrultusunda hazırlayıp sunmaları gerekmektedir. Proje başvurusunda bulunanlar bu kılavuzdaki koşulları kabul etmiş sayılır.

1. PROGRAMIN AMACI, MEVZUATI VE ÖNCELİKLİ KONULARI:

Programın amacı, tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu **öncelikli konularda**;

- Özel sektör Ar-Ge kültür ve kapasitesinin geliştirilmesi,
- Yeni tür, çeşit, teknoloji, model, ürün vb. geliştirilmesi,
- Çıktıların, çiftçiler ve tarımsal sanayicilere aktarılmasıdır.

Destek Programı 05/11/2020 tarihli ve 3190 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan “2020 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar” ve bu Karara istinaden 03/08/2021 tarihli ve 31557 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Araştırma ve Geliştirme Destek Programına İlişkin Tebliğ” ile Bakanlık Makamının 24/08/2021 tarihli Oluru ile yürürlüğe giren “Araştırma ve Geliştirme Destek Programı Projelerinde Uygulama ve Harcamalara İlişkin Usul ve Esaslar” doğrultusunda yürütülmektedir.

Destek Programına başvuru yapılmadan önce yukarıda belirtilen ve <https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/82/Ar-Ge-Destek-Programi> internet sayfasından ulaşılabilen mevzuat ile çağrı ilanı, diğer doküman ve belgelerin incelenmesi önem arz etmektedir.

Çağrı kapsamında başvuru yapılacak proje teklifinin konusunun internet sayfasında ve bu kılavuzda belirtilen **17. Çağrı Öncelikli Ar-Ge Konuları** kapsamında olması gerekmektedir.

2. 17. PROJE ÇAĞRISI ÖNCELİKLİ AR-GE KONULARI

- 1) Kapalı dikey tarım yöntemiyle üretim tekniklerinin geliştirilmesi
- 2) Meyve, bağ ve sebze sanayiye yönelik çeşit geliştirilmesi
- 3) Bahçe Bitkilerinde (meyve, bağ, sebze ve süs bitkileri) abiyotik stres koşullarına dayanıklı çeşit geliştirme
- 4) Yaş meyve ve sebze bahçeden markete kadar olan süreçte ürün kayıplarının azaltılmasına yönelik yeni yöntemler ve teknolojilerin geliştirilmesi
- 5) Minör meyvelerde yeni çeşit geliştirilmesi
- 6) Ülkemizde üretilen ve tüketilen (egzotik mantarlar, Kuzu Göbeği, İstiridye, Shitake, Çadır, Kulacak, Reishi Mantarı gibi) mantar türlerinde yerli mantar miseli üretiminin geliştirilmesi
- 7) Tıbbi aromatik bitkilerden bitki sağlığında kullanılmak üzere preparat geliştirilmesi ve üretilmesi
- 8) Bitki bakteri hastalıklarının mücadelesinde fajların kullanımına yönelik ürün geliştirilmesi
- 9) Kültür bitkilerinde bitki zararlılarına karşı yeni bitki koruma ürünlerinin araştırılması, geliştirilmesi ve üretilmesi
- 10) Sığır karkaslarının sınıflandırılmasının hızlı değerlendirilmesi amacıyla görüntüleme ve merkezi izleme sistemlerinin geliştirilmesi
- 11) Açık denizlerde su ürünleri yetiştiriciliğine uygun kafes sistemlerinin geliştirilmesi
- 12) Balıklarda vibriosis hastalığına karşı GMP şartlarında üretim amacıyla aşı geliştirilmesi (En az bin doz pilot üretim)
- 13) Hayvan hastalıklarına karşı aşağıda belirtilen aşılardan biri veya birkaçının GMP şartlarında üretim amacıyla geliştirilmesi ve en az bin doz pilot üretimi:
 - i. Yabani hayvanların ağız yolu ile aşılmasına yönelik kuduz aşısı,
 - ii. Akabane hastalığına karşı inaktif aşı,
 - iii. Atlarda influenza, herpes ve tetanoza karşı aşı,
 - iv. Atlarda Batı Nil virüsü hastalığına karşı inaktif aşı,
 - v. Köpekler için kist hidatik aşısı,
 - vi. Evcil hayvanlar için inaktif kuduz aşısı.
- 14) Hayvan sağlığında kullanım amacıyla bitkisel kökenli aktif maddelerin GLP (İyi Laboratuvar Uygulamaları) ve GCP (İyi Klinik Uygulamaları) şartlarında geliştirilerek veteriner tıbbi ürün olarak GMP (İyi Üretim Uygulamaları) şartlarında üretimi
- 15) Hayvan sağlığı ile ilgili alanlarda fajların kullanımı
- 16) Tıbbi ve aromatik bitkilerden yem katkı maddelerinin geliştirilmesi
- 17) Hayvan yemlerinde kullanılacak alternatif protein kaynaklarının (tek hücre proteinleri, böcekler vb.) üretimi
- 18) Perakende tüketim noktalarındaki (lokanta, otel vb.) atıklardan pet maması üretimi
- 19) Yerli imkânlarla hayvan beslemede kullanılmak üzere enzim, korunmuş aminoasit ve antimikrobiyal peptid içerikli katkı maddelerinin geliştirilmesi
- 20) Apiterapi amacıyla arı ve arıcılık ürünlerinin çeşitlendirilmesi, içerik analizleri ve üretim şartlarının belirlenmesi
- 21) Ambalajlı gıdanın raf ömrü boyunca izlenmesini ve güvenilirliğini sağlayan, akıllı etiket/ambalaj geliştirilmesi
- 22) Kars gravyer peynirinin geleneksel üretim yönteminin endüstriyel üretime uygun olarak standardize edilmesi ve teknolojik özellikleri ile kalite parametrelerinin belirlenmesi

- 23) Gıdalarda *Salmonella* spp. ve *E.coli* O157:H7'ye karşı biyokontrol amaçlı faj preparatlarının geliştirilmesi
- 24) Geleneksel et ürünlerimizden starter/probiyotik kültür olarak kullanılabilen mikroorganizmaların izolasyonu, identifikasyonu ve pilot üretimi
- 25) Yerli kaynaklardan ticari bitkisel protein izolatu (protein içeriği > %90 olan) üretilmesi, model gıdalarda kullanımı ve endüstriye kazandırılması
- 26) Yerli imkânlarla ticari boyutta fonksiyonel oligosakkarit üretimi, model gıdalarda kullanımı ve endüstriye kazandırılması
- 27) Ayçiçeđi, pamuk, mısır, yeşil mercimek ve kuru fasulye bitkilerinde ileri teknolojiler kullanılarak abiyotik ve biyotik stres faktörlerine dayanıklı/toleranslı, pazar taleplerine uygun çeşit geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
- 28) Boyar bitkilerden doğal lif, doğal boya ve doğal tekstil hammaddesi üretim imkanlarının araştırılması
- 29) Hayvancılıkta ahır içi mekanizasyon ürünlerinin ve teknolojilerin geliştirilmesi
- 30) İnsansız hava araçlarının tarım ve ormancılıkta kullanımına yönelik yeni ürün ve teknolojilerin geliştirilmesi
- 31) Değişken oranlı ilaçlama, gübreleme ve sulama sistemlerinin geliştirilmesi
- 32) Zeytin karasuyu ve pirinasının tarımda kullanımı için uygun metodların geliştirilmesi
- 33) Otomatik toprak örneği alma makinası geliştirilmesi
- 34) Yerli kendi yürür ilaçlama makinası prototipi geliştirilmesi (24 – 36 m)
- 35) Yerfıstığı, susam, kenevir, kuru fasulye, mercimek, soğan vb. hasat-harman makinalarının geliştirilmesi
- 36) Tarımsal sistemlerde ilaçlama, sulama, hasat, çapalama, ayıklama, ekim ve benzeri süreçlerde kullanılmak üzere yarı otonom veya otonom robotların/robotik sistemlerin geliştirilmesi
- 37) Tarım işletmelerinde alternatif kaynaklardan elektrik enerjisi üretimi için tekli ve hibrit sistemlerin geliştirilmesi
- 38) Sulama suyu kullanım etkinliğini arttırmaya yönelik sistemlerin (sulama sistemleri bileşenleri, sulama programlama sensör ve yazılımları, dijital sistemler vb.) geliştirilmesi

Tarım Ekonomisi Alanındaki Konular

- 39) Akıllı tarım teknolojilerinin üretim ve pazarlanmasında farkındalık ve rekabetçi ortamlar oluşturulmasına yönelik sistemlerin geliştirilmesi
- 40) Ar-Ge Destek Programının etki analizi

3. DESTEK PROGRAMINA BAŞVURULARA İLİŞKİN KURALLAR

Bakanlık, bu destek programını sürecin herhangi bir aşamasında, iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri Bakanlıktan herhangi bir hak talebinde bulunamazlar.

3.1. Başvuru Sahibi Kurumun Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?

Bu Destek Programının 17. Proje Çağrısı kapsamında yürütücü kurum olarak;

- a) Üniversiteler,
- b) TÜBİTAK Ar-Ge birimleri,
- c) Sivil toplum ve meslek kuruluşları,

ç) Özel sektör kuruluşları (şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar hariç olmak üzere Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde kaydı bulunanlar) başvuru yapabilir.

Yukarıda belirtilen Kurum/Kuruluşların haricindeki kurum/kuruluşlar ve gerçek kişilerin proje başvuruları değerlendirme dışı bırakılır.

3.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu

Proje ortağı, desteğe konu projenin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda doğrudan veya dolaylı fayda veya menfaat elde ederek, bunun karşılığında yürütücü kuruma projenin yürütülmesinde katkıda bulunan, başvuru evrakları arasında bulunan ortaklık beyannamesini imzalayan ve ilgili proje formunda açıkça belirtilen kurum/kuruluşlardır.

17. Proje Çağrısı Öncelikli Ar-Ge Konuları kapsamında hazırlanacak projelerde **proje ortağı bulunması zorunludur**. Sadece “**Tarım Ekonomisi Alanındaki Konular**” başlığı altında yer alan iki konu kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda ise proje ortağı zorunluluğu mevcut olmamakla birlikte istenildiğinde proje ortağı alınabilir.

Ortaklık şartı bulunan projelerdeki ortaklıklara ilişkin kurallar ise şöyledir:

Üniversitelerin ve TÜBİTAK Ar-Ge birimlerinin yürütücü kurum/kuruluş olarak başvurabilmeleri için destek programına başvurmaya haiz en az bir **özel sektör** kuruluşu (şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar hariç Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde kaydı bulunanlar) ile **ortaklık yapmaları zorunludur**. Bu ortaklık şartı sağlandıktan sonra diğer kurum/kuruluşlar da projede ortak olarak yer alabilir.

Özel sektör, sivil toplum ve meslek kuruluşlarının yürütücü kurum/kuruluş olarak destek programına başvuruda bulunabilmeleri için en az bir **Enstitü** (TAGEM’e bağlı enstitüler ile TAGEM tarafından araştırma yetkisi verilmiş Bakanlık birimleri) ile **ortaklık yapmaları zorunludur**. Bu ortaklık şartı sağlandıktan sonra diğer kurum/kuruluşlar da projede ortak olarak yer alabilir. Ortaklık yapılacak Enstitülere ilişkin listeye <https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/82/Ar-Ge-Destek-Programi> internet adresinden ulaşılabilir.

Yürütücü kurum türüne göre yukarıda detayları belirtilen uygun ortaklık yapısı bulunmayan projeler değerlendirme dışında bırakılır. Tarım ekonomisi alanındaki öncelikli konular için başvuruda bulunulacak projelerde ortaklık şartı aranmayacaktır).

Projede ortaklık yapacak kurumların imza yetkilileri (Üniversitelerde Rektör/Rektör Yardımcı, diğer kurumlarda ise Kurumun/Kuruluşun üst düzey imza yetkilisi) <https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/82/Ar-Ge-Destek-Programi> internet adresinde yer alan “**Ortaklık Beyannamesi**”i ile proje formunda yer alan “**Kabul ve Taahhüt Beyanları**” sayfasını imzalamalıdır.

Enstitü müdürlüklerinin proje ortağı olduğu projelerde yürütücü kurumlar başvuru döneminin bitiş tarihinden en geç 15 gün öncesine kadar enstitü müdürlüklerine proje tekliflerini sunar, enstitü müdürlükleri yapacakları değerlendirme sonucunda projeye ortak kurum olarak katılıp katılmayacaklarına karar verirler. Başvuru döneminin bitiş tarihine 15 günden daha az zaman kala enstitü müdürlüklerine başvurulması halinde enstitüler proje ortaklık teklifini değerlendirme yapmadan doğrudan reddetme hakkına sahiptir.

3.3. Başvurulara ilişkin diğer şartlar

Başvurulara ilişkin diğer şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Destek programına proje başvuru çağrısında belirtilen proje başvuru dönemi içerisinde başvurulur.

b) Proje başvurusu yürütücü kurumun üst yazısı ile yapılır.

c) Üniversiteler ve TÜBİTAK Ar-Ge birimleri hariç olmak üzere destek programı kapsamında devam eden projesi bulunan kurum/kuruluşlar, projelerinin sonuç raporları Kurul tarafından kabul edilmeden yeni bir çağrı kapsamında proje başvurusunda bulunamazlar.

ç) Üniversiteler ve TÜBİTAK Ar-Ge birimleri hariç olmak üzere aynı proje başvuru döneminde kurum/kuruluşlar sadece bir proje ile başvuru yapabilir. Kurum/kuruluşların aynı proje başvuru döneminde birden fazla proje başvurusu yaptığının tespit edilmesi halinde başvuruda bulunduğu projelerin tümü değerlendirme dışında bırakılır.

d) Başka bir kurum/kuruluş tarafından desteklenen bir projeye Bakanlıkça destek verilmez. Bakanlıkça desteklenen projeye başka bir kurum/kuruluştan destek alınamaz.

e) Yürütücü kurum özel sektör ise; kendisinin ve/veya varsa projedeki özel sektör ortağının vergi dairesinden alınmış veya onaylatılmış 2020 yılı net satış tutarını (ciro) gösterir belge/belgeleri ibraz etmek zorundadır. Kendisinin ve/veya varsa projedeki özel sektör ortağının ciro toplam tutarı/tutarları Bakanlıktan talep edilen destek tutarı geçmiyorsa veya bu belgeler ibraz edilmemişse, başvurunun değerlendirme dışı bırakılacağı unutulmamalıdır.

f) Yürütücü kurum olarak başvuruda bulunan özel sektör/sivil toplum ve meslek kuruluşu ile proje ortağı kurum, tarım ekonomisi konularındaki projeler hariç olmak üzere projeyi yapabilecek ve çıktılarını ticarileştirebilecek fiziksel altyapıya (bina, laboratuvar ve üretim ile ilgili makine teçhizat) sahip olduğunu gösterir fotoğrafları ve varsa demirbaş kayıtlarını ibraz etmelidir. Daire başkanlığı gerek gördüğünde beyanın doğruluğunu teyit için yerinde inceleme yapılabilir.

g) Başvuruda bulunan özel sektör ve/veya proje ortağı özel sektör kuruluşlarının, tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevlileri belirten son durumu gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazeteleri ve yetkili kişilere ait imza sirküleri fotokopileri ibraz edilmelidir.

ğ) Proje formu ekinde proje yürütücüsü ve araştırmacıların her birine ait kısa özgeçmiş ve başlıca yayınlarının listesi (beş sayfayı aşmayacak şekilde) eklenmiş olmalıdır.

h) Proje formu ekinde proje giderlerinin tutarlarına ilişkin proforma fatura, teklif mektubu ve benzeri belgeler eksiksiz olmalıdır.

ı) Proje formunda yer alan bütçe tabloları proforma, teklif mektubu ve benzeri belgelere uygun olarak doldurulmalı boş bırakılmamalıdır. (Yabancı para birimleri üzerinden alınan proformalar düzenleme tarihindeki TCMB efektif satış kurları üzerinden TL'ye çevrilerek elde edilen tutarlar projenin bütçe tablolarına TL cinsinden yazılmalı ayrıca proforma üzerinde hesaplama ile gösterilmelidir.)

i) Proje formu içerisinde yer alan kabul taahhüt beyanları sayfasındaki tüm imzalar tamamlanmış olmalıdır.

j) Proje yürütücüsünün ve proje ortağı/yürütücü kurumu temsil yetkisi bulunan ve projeyi imzalamaya, onaylamaya ve göndermeye yetkili amir/amirlerin (rektör/başkan/müdür ve benzeri) projenin ilgili yerlerindeki imzaları tamamlanmış olmalıdır.

k) Proje formu (word formatında) ve eklerinin kopyaları bir adet CD (ve benzeri veri depolama birimleri) içerisinde proje formu ekinde olmalıdır. CD yerine diğer veri depolama birimleri de kullanılabilir.

l) Proje formunun kör (word formatında) kopyası ayrı bir CD (ve benzeri veri depolama birimleri) içerisinde proje formu ekinde olmalıdır. CD yerine diğer veri depolama birimleri de kullanılabilir.

3.4. Proje ekibinde görev alabilme koşulları

Projelerde; Proje yürütücüsü, yardımcı araştırmacı, uzman veya danışman olarak görev alabilme koşulları aşağıda belirtilmiştir:

a) Proje yürütücüsü en az yüksek lisans mezunu (hazırlık sınıfları hariç en az beş yıl lisans eğitimi yapılan fakültelerden mezun olanlar yüksek lisans mezunu kabul edilir) ve Türk Vatandaşı olmalıdır.

b) Devam eden projelerde proje yürütücüsü aynı anda bir projede yürütücü olarak görev alabilir (Proje yürütücüleri destek programı kapsamında devam eden projesinin sonuç raporu Kurul tarafından kabul edilmeden yeni bir projede yürütücü olamazlar).

c) Üniversiteler ve TÜBİTAK Ar-Ge birimlerinde görev yapanlar hariç olmak üzere kamu kurum/kuruluşlarında çalışan personel projelerde yürütücü olarak görev alamaz.

ç) Proje ekibindeki araştırmacılar en az lisans mezunu olmalıdır.

d) Genel Müdürlük (TAGEM) personeli (Genel Müdürlükte geçici olarak görevlendirilenler dâhil) projelerde yer alamaz ve danışman olamaz.

e) Kurul üyeleri üyelikleri süresince projelerde yer alamaz, uzman ve danışman olamaz.

f) Genel Müdürlük (TAGEM) personeli dışındaki uzmanlar projelerde yer alabilirler ancak yer aldıkları projelerin değerlendirmesinde ve yerinde izlemesinde görev alamazlar.

g) Proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar, proje yürütücü kurum/kuruluş veya proje ortağı kurum/kuruluşun personeli olmak zorunda değildir. Ancak bu durumda olan proje yürütücüsünün ve yardımcı araştırmacıların çalıştığı kurumdan projede görev almasının uygun olduğunu gösteren izin/görevlendirme belgesini alması zorunludur. Bu belgelerin başvuruda ibraz edilmelidir.

BÖLÜM 2

4. BAKANLIK PROJE DESTEK ÜST LİMİTLERİ VE ORANLARI

4.1. Yürütücü Kurum türlerine göre Bakanlık destek üst limitleri ve oranları

Yürütücü Kurum türlerine göre Bakanlık destek üst limitleri ve oranları aşağıda belirtilmiş olup ayrıca Tablo 3’de gösterilmiştir:

a) **Üniversitelere ve TÜBİTAK Ar-Ge birimlerine;** Bütçesi **üç yüz bin TL**’ye kadar olan projeleri için bütçesinin **%100**’üne kadar Bakanlık desteği verilebilir. Bütçesi Bakanlık destek üst limiti üç yüz bin TL’yi aşan projelerde üst limiti aşan tutarlar yürütücü kurum tarafından karşılanır.

b) **Sivil toplum ve meslek kuruluşlarına;** Bütçesinin **%70’i üç yüz bin TL**’ye kadar olan projeleri için Bakanlık desteği verilebilir. Bütçesinin %70’i üç yüz bin TL’yi aşan projelerde aşan tutarlar yürütücü kurum tarafından karşılanır.

c) **Özel sektöre;** Bütçesinin **%70’i üç milyon TL**’ye kadar olan projeleri için bütçesinin %70’ine kadar Bakanlık desteği verilebilir. Bütçesinin %70’i Bakanlık destek üst limitini aşan projelerde üst limiti aşan tutarlar yürütücü kurum tarafından karşılanır.

Tablo 3. Yürütücü kurum türlerine göre Bakanlık destek üst limitleri ve oranları

Yürütücü Kurum Türü	Destek Üst Limiti	Destek Oranı (En fazla)
Üniversiteler, TÜBİTAK Ar-Ge birimleri	300.000 TL (Üç Yüz Bin Türk Lirası)	%100
Sivil toplum ve meslek kuruluşları	300.000 TL (Üç Yüz Bin Türk Lirası)	%70
Özel sektör (Şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar hariç)	3.000.000 TL (Üç Milyon Türk Lirası)	%70

4.2.Bakanlık tarafından desteklenecek bütçe ve harcama kalemlerine ilişkin destek üst limitleri

Bakanlık tarafından desteklenecek bütçe ve harcama kalemlerine ilişkin destek üst limitleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Bütçe ve harcama kalemlerine ilişkin Bakanlık destek üst limitleri (TL)

Bütçe / Harcama Kalemleri	Yürütücü kurumu Üniversite, TÜBİTAK Ar-Ge Birimleri, Sivil toplum ve meslek kuruluşları ise (TL)	Yürütücü kurumu özel sektör ise (TL)	Açıklama
MAKİNE-TEÇHİZAT (Alet, makine, teçhizat hazır yazılım/program ve donanım alımlarının toplamı)	150.000	1.500.000	Makine teçhizat bütçe kaleminin toplamı yürütücü kurum türüne belirtilen üst limiti geçemez. Söz konusu kalemdeki hazır yazılım/program satın alımı yürütücü kurum türüne göre belirtilen üst limiti geçemez.
Hazır yazılım/program satın alımları	15.000	15.000	
HİZMET ALIMI	Ar-Ge Projesinin gerektirdiği ölçüde desteklenir.	Ar-Ge Projesinin gerektirdiği ölçüde desteklenir.	
Tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri (Projede kullanılması gerekli olan traktör, biçerdöver, mibzer, pulluk, ilaçlama makinası ve benzeri tarımsal alet ve ekipmanlar)	50.000	50.000	Hizmet alımı bütçe kalemi toplamı için bir üst limit bulunmama ile birlikte yan tarafta verilen harcama kalemleri için yürütücü kurum türüne göre belirtilen üst limiti geçemez.
Anket hizmeti alımları	150.000	150.000	
Deneme, analiz, ekonometrik modelleme, tescil-patent-sertifika ve benzeri hizmet alımı	100.000	200.000	
Yazılım hizmeti alımı	50.000	100.000	
Tasarım hizmeti alımı	25.000	50.000	
Yürütücü kurum/ proje ortağı kurumda bulunan projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri materyalin bakım onarım ücretleri	50.000	50.000	
SARF	150.000	1.500.000	Projenin yürütülmesi için gerekli olan ve projede kullanılıp tüketilecek materyaller Ar-Ge projesinin gerektirdiği ölçüde desteklenir. Ticari üretim yapılabilecek miktarlarda yazılan sarf malzeme kalemleri desteklenmez.

BÖLÜM 3

5. PROJE FORMU HAZIRLARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Standart Proje Formu formatına bağlı kalınmalı ve formda yapılan bilgilendirme ve yönlendirmelere titizlikle uyulmalıdır.

Sayfa yapısında; kenar boşlukları tüm yönlerde 2,5 cm olmalıdır.

Yazı tipi ve puntosu: Ana ve alt başlıklar Arial ve koyu, yazı gövdesi Arial ve tek satır aralı olmalıdır. Tüm yazılar 11 yazı tipi boyutunda olmalıdır.

Şekil, grafik, tablo ve matematiksel ifadeler için okunabilirliği artırmak amacıyla yazı tipi boyutu değiştirilebilir.

- “Ar-Ge Destek Programı Proje Formu Ön Kapak” sayfasında projenin konusunun “17. Proje Çağrısı Öncelikli Ar-Ge Konuları”ndan hangisi kapsamında olduğunu aşağıdaki örnek gösterime uygun olarak belirtmeyi unutmayınız.

DESTEK BAŞVURUSUNDA BULUNULAN PROJENİN

ADI	İstiridye mantarı yerli miselinin üretimi
ÖNCELİK KONUSU	6- Ülkemizde üretilen ve tüketilen (egzotik mantarlar, Kuzu Göbeği, İstiridye, Shitake, Çaçır, Kulacık, Reishi Mantarı gibi) mantar türlerinde yerli mantar miseli üretiminin geliştirilmesi <i>(Proje konusunun “17. Proje Çağrısı Öncelikli Ar-Ge Konuları”ndan hangisinin kapsamında olduğunu sıra numarasını da belirterek yazınız)</i>

• Proje süresi ve dönemleri hakkında bilgiler

Proje uygulama süresi en fazla **36 ay**'dır. Bununla birlikte proje devam ederken proje yürütücü kurum/kuruluşun gerekçeli başvurusu üzerine proje süresi en fazla bir yıl uzatılabilir. Ancak ıslah projelerinde, ilgili daire başkanlığının görüşü ile Kurul tarafından, projenin süresi üç yıla kadar uzatılabilir.

Projeler, sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşmede belirtilen proje başlama tarihinde yürürlüğe girer. Sözleşmesi imzalandıktan sonra projenin başlama tarihinde değişiklik yapılamaz. Başlama tarihi 15.05.2022 tarihinden önceki bir tarih olan projelerin ilk gelişme raporu 15 Mayıs 2022 tarihinde TAGEM’de olacak şekilde gönderilir. Bu nedenle; 15 Mayıs 2022’e kadar yapılması düşünülen harcamalar için Proje formundaki “**9.2. Dönem Bazında Bütçe**” tablosunda **2022/1** sütunu doldurulur, proje başlama tarihinin veya ilk harcamanın yapıldığı tarihin 15 Mayıs 2022’den sonraki bir tarihte olduğu durumlarda ise bu sütun boş bırakılır. Gelişme raporu dönemleri aynı zamanda harcama dönemlerini ifade eder. Projenin bütçe tablolarında harcama dönemlerini 2022/1, 2022/2 gibi gösteriniz.

Gelişme raporu (harcama) dönemleri:

2022/1 (proje başlangıcı – 15.05.2022)

2022/2 (16.05.2022 – 15.10.2022)

2023/1 (16.10.2022 – 15.05.2023)

2023/2 (16.05.2023 – 15.10.2023)

2024/1 (16.10.2023 – 15.05.2024)

2024/2 (16.05.2024 – 15.10.2024)

2025/1 (16.10.2024 – 15.05.2025) şeklinde devam etmektedir.

• Gelişme Raporu Gönderme ve Ödeme Takvimi

Destek Programı kapsamında desteklenen projelere ilişkin gelişme raporları proje yürütücüsü tarafından hazırlanmakta ve yürütücü kurum/kuruluşun üst yazısı ekinde 15 Mayıs ile 15 Ekim tarihlerinde TAGEM’de olacak şekilde yılda iki defa gönderilmektedir. Bu nedenle proje bütçesi hazırlanırken bu takvime dikkat edilmesi gerekmektedir.

ÖDEMELERE İLİŞKİN NOTLAR: Destek Programı kapsamında avans ödemesi yapılmamaktadır. Gelişme raporları ve eki fatura vb. ödeme belgeleri, projenin konusu ile ilgili TAGEM Daire Başkanlığınca incelenerek faaliyet, talep ve ödemelere ilişkin nihai kararlar Değerlendirme Kurulunca karara bağlandıktan sonra destekleme ödemesi T.C. Ziraat Bankası şubeleri nezdinde **yürütücü kurum adına** açılan proje hesabına aktarılmaktadır. Ancak bankacılık süreçleri gereği yürütücü kurumların vergi numarası üzerinden tarımsal destekleme ödemelerini yapmak üzere ildeki/ilçede yetkili olan başka bir şubede geçici bir hesaba destekleme ödemesi aktarılabilir. Ödemenin geçici hesaptan proje hesabına aktarılmasıyla ilgili iş, işlem ve masraflardan Bakanlığımızın herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

BÖLÜM 4

6. PROJE BÜTÇESİ HAZIRLAMA KURALLARI

6.1. Proje bütçesi

Proje bütçesi Bakanlık tarafından desteklenecek harcama kalemleri içerisinde oluşturulur ve bu kalemlere ilişkin proforma faturaların bedellerinin toplamıdır. Bakanlık tarafından desteklenmeyen kalemler proje bütçesinde gösterilmez.

Projeye Bakanlık destek üst limitlerini ve destek oranlarını aşmayacak şekilde destek sağlanır. Bu limit ve oranları aşan tutarlar projede kurum katkısı olarak belirtilmelidir.

6.2. Desteklenecek harcama kalemleri

Bakanlık tarafından desteklenecek harcama kalemleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Ticari üretim yapılabilecek büyüklük ve kapasitede olanlar hariç olmak üzere; alet, makine, teçhizat, yazılım ve donanım alımları.
- b) Tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri (projede kullanılması gerekli olan traktör, biçerdöver, mibzer, pulluk, ilaçlama makinası ve benzeri tarımsal alet ve ekipmanlar).
- c) Ticari üretim yapılabilecek miktarlarda olanlar hariç olmak üzere sarf malzeme alımları.
- ç) Araştırmanın gerektirdiği miktar ve ölçüde yem, tohum, ilaç, gübre ve benzeri girdi alımları.
- d) Projede ihtiyaç duyulan hizmet alımı giderleri (anket, deneme, analiz, ekonometrik modelleme, tasarım ve benzeri).
- e) Bina, laboratuvar gibi yapılar hariç olmak üzere, projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri materyalin bakım onarım ücretleri.
- f) Tescil, patent ve sertifikasyon ücretleri.

6.3. Desteklenmeyecek harcama kalemleri

Bakanlık tarafından desteklenmeyecek harcama kalemleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Her türlü sermaye kullanım maliyeti, promosyon malzemesi, pazarlama ve ticari amaçlı reklam giderleri.
- b) Proje hazırlama, başvuru ve sözleşme giderleri, gelişme ve sonuç raporları ile bunlara ait basım giderleri.
- c) Tescil, patent ve sertifikasyon giderleri hariç, projenin sonuçlarının ticari uygulamaya

dönüştürülmesi için yapılacak giderler.

ç) Destek Programı bütçesinden desteklenecek harcamalarda belirtilenlerden, araştırma projesinin gerektirdiği kapasite/miktarlar hariç olmak üzere, ticari üretime yönelik büyük kapasitedeki/miktardaki alet, ekipman, hayvan (inek, koyun, keçi, manda, tavuk ve benzeri) ve sarf malzemesi (yem, tohum, ilaç, gübre ve benzeri) alımları.

d) Tarımsal alet ve ekipmanların (traktör, biçerdöver, mibzer, pulluk, ilaçlama makinası ve benzeri) satın alımı.

e) Isıtma, aydınlatma, haberleşme ve su giderleri.

f) İnşaat ve altyapı giderleri.

g) Proje ekibinde yer alan veya almayan personele ödenecek burs, maaş ve benzeri ücretler.

ğ) Havale, sigorta, banka maliyetleri gibi mali hizmet maliyetleri.

h) Bina, arazi alımları ve kiralamaları.

ı) Taşıt alımı ve taşıt kiralamaları.

i) Başka bir fon kaynağından finanse edilen kalemler.

j) Yurt içi ve yurt dışı seyahat giderleri.

k) Çalıştay, fuar, tanıtım, konferans, sempozyum ve toplantı gibi organizasyonlara ilişkin giderler.

l) Danışmanlık ve eğitim ücretleri.

m) Bilgisayar, fotoğraf makinası, yazıcı, kamera, harici bellek, telefon, projeksiyon cihazı, klima, buzdolabı, bulaşık makinası, kırtasiye malzemesi, eldiven, kağıt havlu ve benzeri alımlar.

n) İşçilik ücretleri.

o) Nakliye giderleri.

ö) Proje ile ilgili olmayan giderler.

6.4. Örnekler

Özel sektör kuruluşunun yürütücü kurum olduğu, destek üst limiti 3.000.000 TL ve destek oranı %70 (en fazla) olan projeler

Örnek-1'de makine-teçhizat bütçe kaleminde projenin ihtiyacı olan ve Bakanlık tarafından desteklenecek harcama kalemlerinin proforma bedelleri toplamı 2.241.000 TL ise bu tutarın %70'i 1.568.700 TL yapmakta ve bu tutar Bakanlık destek üst limitini (makine-teçhizat toplamı 1.500.000 TL) aştığından makine teçhizat kalemi için Bakanlık desteği olarak 1.500.000 TL tabloya yazılabilecektir. Bakanlık destek üst limitini aşan 68.700 TL ise makine-teçhizat kaleminin proforma tutarının %30'u olan 672.300 TL'ye ilave edilerek toplamda 741.000 TL kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Bu örnekte ayrıca proje için gerekli hazır yazılım/program alımı için proforma bedeli 38.000 TL ise Bakanlık destek üst limiti 15.000 TL olduğundan bu tutarı aşan 23.000 TL kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Buna göre **9.3.2. Hazır yazılım/program satın alımları** satırında Bakanlık desteği olarak 15.000 TL yazılacağından **9.3.1. Makine-Teçhizat Diğer Alımlar (Alet, makine, teçhizat ve donanım alımları)** satırına 1.485.000 TL yazılması gerekecektir. Böylece **Makine Teçhizat Bütçe Kalemi Toplamı** satırında Bakanlık desteği 1.500.000 TL, Kurum katkısı ise 741.000 TL olarak destek üst limitlerine uygun bir şekilde **9.3. Makine Teçhizat Bütçe Kalemi** tablosu hazırlanmış olacaktır.

Örnek-1

9.3. MAKİNE-TEÇHİZAT	DESTEK ÜST LİMİTİ		Miktar	Proforma Bedeli	Bakanlık Desteği (TL)	Kurum Katkısı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
	Yürütücü kurumu Üniversite, TÜBİTAK Ar-Ge Birimleri, Sivil toplum ve meslek kuruluşları ise (TL)	Yürütücü kurumu özel sektör ise (TL)						
9.3.1. Makine-Teçhizat Diğer Alımlar (Alet, makine, teçhizat ve donanım alımları)				2.203.000	1.485.000	718.000		
HPLC			1 adet	885.000			XYZ Ltd. Şti.	2021/1
GC/GCMS			1 adet	680.000			Akay Lab.	2021/1
Bitki besleme kabini			4 adet	638.000			Tuna Ticaret	2021/2
9.3.2. Hazır yazılım/program satın alımları	15.000	15.000		38.000	15.000	23.000		
Ion Reporter™ Software yazılımı			1 adet	27.000			Bulut bilgisayar	2021/2
SAS Software yazılımı			1 adet	11.000			Bulut bilgisayar	2022/1
Makine Teçhizat Bütçe Kalemi Toplamı *	150.000	1.500.000		2.241.000	1.500.000	741.000		

Örnek-2’de sarf kaleminde proforma bedeli toplamının %70’i Bakanlık desteği olarak, %30’u ise kurum katkısı olarak belirtilmiştir. Böylece destek oranına uygun bir şekilde **9.4. Sarf Bütçe Kalemi** tablosu hazırlanmış olacaktır.

Örnek-2

9.4. SARF *	Miktar	Proforma Bedeli (TL)	Bakanlık Desteği (TL)	Kurum Katkısı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
9.4.1. Methanol - 2,5 L - Gradient grade for liquid chromatography	15 şişe	3.868,50			LLLab	2022/2
9.4.2. Methanol-Tekkim - 5 L Extra pure	10 şişe	1.733,20			LLLab	2022/2
9.4.3. Isopropyl alcohol - Merck- 2,5 L Gradient grade for liquid chromatography	6 şişe	3.242,80			Ahitech	2022/2
9.4.4. Ethanol Absolute- Tekkim 5 L Ambalaj- Extra pure, ≥99,5%	10 şişe	3.842,64			Ahitech	2022/2
.....				
.....				
Sarf Bütçe Kalemi Toplamı		68.400,50	47.880,35	20.520,15		

Örnek-3'te hizmet alımı bütçe kaleminde yer alan deneme, analiz ve benzeri hizmet alımı için proforma bedeli 350.000 TL iken bu alım için özel sektör için Bakanlık destek üst limiti 200.000 TL olduğundan bu tutarı aşan 150.000 TL kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Diğer kalem olan tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri için ise destek üst limitini aşma söz konusu olmadığından proforma bedellerinin %70'i Bakanlık desteği olarak, %30'u ise kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Böylece destek üst limitlerine uygun bir şekilde **9.5. Hizmet Alımı Bütçe Kalemi** tablosu hazırlanmış olacaktır.

Örnek-3

9.5. HİZMET ALIM I	DESTEK ÜST LİMİTİ		Miktar	Proforma Bedeli (TL)	Bakanlık Desteği (TL)	Kurum Katkısı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
	Yürütücü kurum Üniversite, TÜBİTAK Ar-Ge Birimleri, Sivil toplum ve meslek kuruluşları ise (TL)	Yürütücü kurum özel sektör ise (TL)						
9.5.1. Tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri (Projede kullanılması gerekli olan traktör, biçerdöver, mibzer, pulluk, ilaçlama makinası ve benzeri tarımsal alet ve ekipmanlar)	50.000	50.000		70.000	49.000	21.000		
9.5.1.1. Mibzer kiralama			10 gün	70.000			HM Tarım	2023/2
9.5.1.2.								
9.5.2. Anket hizmeti alımları	150.000	150.000						
9.5.2.1.								
9.5.2.2.								
9.5.3. Deneme, analiz, ekonometrik modelleme, tescil-patent-sertifikasyon ve benzeri hizmet alımı *	100.000	200.000		350.000	200.000	150.000		
9.5.3.1. Soğuğa dayanıklılık testi				170.000			Bahri Dağdaş UTAE	2023/1
9.5.3.2. Toprak analizleri				180.000			TGSKMAE	2022/1
9.5.3.3.								
9.5.4. Yazılım hizmeti alımı	50.000	100.000						
9.5.4.1.								
9.5.4.2.								
9.5.5. Tasarım hizmeti alımı	25.000	50.000						
9.5.5.1.								
9.5.5.2.								
9.5.6. Yürütücü kurum/ proje ortağı kurumda bulunan projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri materyalin bakım onarım ücretleri	50.000	50.000						
9.5.6.1.								
9.5.6.2.								
Hizmet Alımı Bütçe Kalemi Toplamı **	Araştırma Projesinin gerektirdiği ölçüde desteklenir			420.000	249.000	171.000		

Örnek-4'te önceki örneklerde bütçe kalemlerinin tablolara yerleştirilmesi sonucundaki duruma göre oluşan Proforma Tutarı Toplamı Bütçe (Proje Bütçesi) tablosu gösterilmektedir.

Örnek-4 9.1. Proforma Tutarı Toplamı Bütçe (Proje Bütçesi)

	Makine-Teçhizat	Sarf	Hizmet Alımı	TOPLAM
Bakanlık Desteği (TL)	1.500.000	47.880,35	249.000	1.796.880,35
Kurum Katkısı (TL) (*)	741.000	20.520,15	171.000	932.520,15
Toplam (TL)	2.241.000	68.400,50	420.000	2.729.400,50

Örnek-5'te önceki örneklerde bütçe kalemlerinin tablolara yerleştirilmesi sonucundaki duruma göre oluşan Proforma Tutarı Toplamı Bütçe (Bütçe ve Harcama Kalemleri Bazında) tablosu gösterilmektedir.

Örnek-5 9.1.1. Proforma Tutarı Toplamı Bütçe (Bütçe ve Harcama Kalemleri Bazında)

Proje Bütçe/Harcama Kalemleri	Proje Bütçesi (TL)	Bakanlık Desteği (TL)	Kurum Katkısı (TL)
MAKİNE-TEÇHİZAT (Toplam)	2.241.000	1.500.000	741.000
Makine-Teçhizat Diğer Alımlar (Alet, makine, teçhizat ve donanım alımları)	2.203.000	1.485.000	718.000
Hazır Yazılım/Program Alımları	38.000	15.000	23.000
SARF (Toplam)	68.400,50	47.880,35	20.520,15
HİZMET ALIM (Toplam)	420.000	249.000	171.000
Tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri (Projede kullanılması gerekli olan traktör, biçerdöver, mibzer, pulluk, ilaçlama makinası vb.)	70.000	49.000	21.000
Anket hizmeti alımları			
Deneme, analiz, ekonometrik modelleme, tescil-patent-sertifikasyon ve benzeri hizmet alımı	350.000	200.000	150.000
Yazılım hizmeti alımı			
Tasarım hizmeti alımı			
Yürütücü/proje ortağı kurumda bulunan projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri materyalin bakım onarım ücretleri			
TOPLAM	2.729.400,50	1.796.880,35	932.520,15

Üniversitenin veya TÜBİTAK Ar-Ge Birimlerinin yürütücü kurum olduğu, destek üst limiti 300.000 TL'yi aşmamak kaydıyla proje bütçesinin %100'üne kadar destek verilebilecek projeler

Örnek-6'da makine-teçhizat bütçe kaleminde projenin ihtiyacı olan ve Bakanlık tarafından desteklenecek harcama kalemlerinin proforma bedelleri toplamı 278.000 TL ise bu tutarın %70'i 194.600 TL yapmakta ve bu tutar Bakanlık destek üst limitini (makine-teçhizat toplamı 150.000 TL) aştığından makine teçhizat kalemi için Bakanlık desteği olarak 150.000 TL tabloya yazılabilecektir. Bakanlık destek üst limitini aşan 44.600 TL ise makine-teçhizat kaleminin proforma tutarının %30'u olan 83.400 TL'ye ilave edilerek toplamda 128.000 TL kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Bu örnekte ayrıca proje için gerekli hazır yazılım/program alımı için proforma bedeli 38.000 TL ise Bakanlık destek üst limiti 15.000 TL olduğundan bu tutarı aşan 23.000 TL kurum katkısı olarak belirtilebilecektir. Buna göre **9.3.2. Hazır yazılım/program satın alımları** satırında Bakanlık desteği olarak 15.000 TL yazılacağından **9.3.1. Makine-Teçhizat Diğer Alımlar (Alet, makine, teçhizat ve donanım alımları)** satırına 135.000 TL yazılması gerekecektir. Böylece **Makine Teçhizat Bütçe Kalemi Toplamı** satırında Bakanlık desteği 150.000 TL, Kurum katkısı ise 128.000 TL olarak destek üst limitlerine uygun bir şekilde **9.3. Makine Teçhizat Bütçe Kalemi** tablosu hazırlanmış olacaktır.

Örnek-6

9.3. MAKİNE-TEÇHİZAT	DESTEK ÜST LİMİTİ		Miktar	Proforma Bedeli	Bakanlık Desteği (TL)	Kurum Katkısı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
	Yürütücü kurumu Üniversite, TÜBİTAK Ar-Ge Birimleri, Sivil toplum ve meslek kuruluşları ise (TL)	Yürütücü kurumu özel sektör ise (TL)						
9.3.1. Makine-Teçhizat Diğer Alımlar (Alet, makine, teçhizat ve donanım alımları)				240.000	135.000	105.000		
Enkapsülatör			1 adet	240.000			Valder Lab.	2021/1
9.3.2. Hazır yazılım/program satın alımları	15.000	15.000		38.000	15.000	23.000		
Ion Reporter™ Software yazılımı			1 adet	27.000			Bulut bilgisayar	2021/2
SAS Software yazılımı			1 adet	11.000			Bulut bilgisayar	2022/1
Makine Teçhizat Bütçe Kalemi Toplamı *	150.000	1.500.000		278.000	150.000	128.000		

Destek üst limiti 300.000 TL'yi aşmamak kaydıyla proje bütçesinin %100'üne kadar destek verilebilecek projelerde proforma bedellerinin toplamı 300.000 TL'yi aştığı takdirde, aşan tutarın kurum katkısı olarak gösterilmesi gerekmektedir.

Not: Yukarıdaki örneklerde gösterilen tutarlar proje hazırlayanlara yol göstermek adına oluşturulmuş rakamlardır. Bakanlık tarafından desteklenebilecek kalemlerden olmak kaydıyla Projenizin ihtiyacına göre alınması gereken mal/hizmet alımları için piyasa fiyat araştırması yapılarak temin edilecek proforma fatura/teklif mektubu ile ortaya çıkan rakamların bütçe tablolarına yazılması gerekmektedir.

7. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER

7.1. Başvuru Klasörü, Proje Formu ve Diğer Belgeler

Tarım ve Orman Bakanlığı Ar-Ge Destek Programı 17. Çağrı kapsamında Proje başvurusunda bulunmak için <https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/82/Ar-Ge-Destek-Programi> internet sayfasında bulunan dokümanlar indirilerek doldurulmalı ve aşağıda belirtilen gerekli diğer belgeler ile birlikte **başvuru klasörü** (resimdekine benzer) içerisinde TAGEM'e iletilmelidir.

Başvuru klasörü aşağıda belirtilen form ve belgeleri içermelidir:

a) **Başvuru Sahibi Kurum/Kuruluş Üst Yazısı**

TAGEM'e hitaben yazılacak olup internet sayfasında yer alan üst yazı örneğinden yararlanılabilir.

b) **Proje Formunun Tüm Bilgi ve Eklerin Yer Aldığı CD (ve benzeri veri depolama birimi) kaydı ve Yazıcı Çıktısı**

Proje Formunun yazıcı çıktısı bir nüsha olarak hazırlanmalı, tüm imzalar eksiksiz olmalı, poşet dosya kullanılmadan başvuru klasörü içerisine delgeç vasıtasıyla delinerek takılmalıdır. Proje Formu hazırlanırken standart formatına bağlı kalınmalı ve formda yapılan bilgilendirme ve yönlendirmelere titizlikle uyulmalıdır. Sayfa yapısında; kenar boşlukları tüm yönlerde 2,5 cm olmalıdır. Ana ve alt başlıklar Arial ve koyu, yazı gövdesi Arial ve tek satır aralı olmalıdır. Tüm yazılar 11 yazı tipi boyutunda olmalıdır (şekil, grafik, tablo ve matematiksel ifadeler için okunabilirliği artırmak amacıyla yazı tipi boyutu değiştirilebilir).

Ayrıca Proje formunun Word formatında hazırlanmış dijital kopyası ile tüm eklerin taratılmış hali bir adet CD'ye kaydedilmeli, CD üzerine "Proje Formu" ile projenin ismi yazılmalı ve başvuru klasörüne eklenmelidir. CD yerine diğer veri depolama birimleri de kullanılabilir.

c) **Proje Formu (Kör)'nun CD (ve benzeri veri depolama birimi) kaydı**

İçinde kurum ve kişi bilgileri ile eklerin bulunmadığı kör proje formunun Word hali bir adet CD'ye kaydedilmeli, CD üzerine "Proje Formu (Kör)" ile projenin ismi yazılmalı ve başvuru klasörüne eklenmelidir. CD yerine diğer veri depolama birimleri de kullanılabilir. "Proje Formu (Kör)"ün yazıcı çıktısı ise gönderilmemelidir.

d) **Özgeçmişler**

Proje yürütücüsü ve araştırmacıların her biri için 5 sayfayı geçemeyecek şekilde kısa ve sadece konu ile ilgili başlıca yayınların listesine yer verilen özgeçmişler eklenmelidir. Özgeçmişler için şekil formatı belirlenmemiştir, ancak onlarca sayfalık özgeçmiş gönderilmesinden kaçınılmalıdır.

e) **Ortaklık beyannamesi**

Projelerde yapılacak başvurularda proje ortağı bulunması zorunlu olduğundan (17. Proje Çağrısı Öncelikli Ar-Ge Konuları"nda yer alan "Tarım Ekonomisi Alanındaki Konular" başlığı altında yer alan iki madde haricinde) bu beyanname mutlaka doldurulmalı, tüm ortak kurum yetkililerince imzalanmalı ve proje klasörüne eklenmelidir. "Tarım Ekonomisi Alanındaki Konular" başlığı altında yer alan iki madde kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda ise proje ortağı zorunluluğu mevcut olmadığından sadece projede ortaklık bulunması halinde bu beyanname hazırlanarak proje klasörüne eklenmelidir.

f) **Proforma faturalar/teklif mektupları ve teknik şartnameler**

Her bir mal alımı kalemi için piyasa gerçek fiyatlarını gösterir birer proforma fatura/teklif mektubu (fotokopileri yeterlidir) proje klasörüne eklenmelidir.

g) **Hizmet alımı belgeleri**

Her bir hizmet alımı kalemi için proforma fatura, teklif mektubu, sözleşme ve benzeri belgeler (fotokopileri yeterlidir) proje klasörüne eklenmelidir.

h) **Etik kurul izin belgesi**

Hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanıldığı veya başka sebeplerle (klinik araştırmalar vb.) bu belgenin gerektiği projelerde eklenmeli, temini gecikeceği durumlarda gecikme sebebi belirtilmek suretiyle en geç proje sözleşmesi imzalanmadan önce ibraz edilmelidir.

i) **Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve imza sirküleri fotokopileri**

Başvuruda bulunan özel sektör ve/veya proje ortağı özel sektör kuruluşları için tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevlileri belirten son durumu gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazeteleri ve yetkili kişilere ait imza sirküleri fotokopileri başvuru klasörüne eklenmelidir.

j) **Proje yürütücüsünün öğrenim durumunu gösterir onaylı diploma/mezuniyet belgesi ile nüfus cüzdanı/T.C. kimlik kartı fotokopisi**

Proje yürütücüsü en az yüksek lisans (hazırlık sınıfları hariç en az beş yıl lisans eğitimi yapılan fakültelerden mezun olanlar yüksek lisans mezunu kabul edilir) mezunu olması gerektiğinden bu durumu kanıtlayıcı olarak Proje yürütücüsüne ait, çalıştığı kurum veya yürütücü kurum tarafından onaylanmış mezuniyet belgesi/diploma örneği (e-devlet üzerinden alınan mezun belgesi için onay aranmaz) başvuru klasörüne eklenmelidir.

k) **Proje yürütücü kurumun veya proje ortağı kurumun personeli olmayan Proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar varsa çalıştığı kurumdan projede görev almasının uygun olduğunu gösteren izin/görevlendirme belgesi**

Proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar, proje yürütücü kurum/kuruluş veya proje ortağı kurum/kuruluşun personeli olmak zorunda değildir. Ancak bu durumda olan proje yürütücüsünün ve yardımcı araştırmacıların çalıştığı kurumdan projede görev almasının uygun olduğunu gösteren izin/görevlendirme belgesi almalı ve başvuru klasörüne eklenmelidir.

l) **Yürütücü kurumu özel sektör kuruluşları olan projelerde kuruluşun 2020 yılı net satış tutarını (ciro) gösterir belge**

Yürütücü kurum özel sektör ise; kendisinin ve/veya varsa projedeki özel sektör ortağının vergi dairesinden alınmış veya onaylatılmış 2020 yılı net satış tutarını (ciro) gösterir belge/belgeler başvuru klasörüne eklenmelidir. Kendisinin ve/veya varsa projedeki özel sektör ortağının ciro toplam tutarı/tutarları Bakanlıktan talep edilen destek tutarı geçmiyorsa veya bu belgeler ibraz edilmemişse, başvurunun değerlendirme dışı bırakılacağı unutulmamalıdır.

Yürütücü kurumu özel sektör, sivil toplum ve meslek kuruluşu olan projelerde (tarım ekonomisi konularındaki projeler hariç olmak üzere) projeyi yapabilecek ve çıktılarını ticarileştirebilecek fiziksel altyapıya (bina, laboratuvar ve üretim ile ilgili makine teçhizat) sahip olduğunu gösterir fotoğraflar ve varsa demirbaş kayıtları

7.2. Başvuru Adresi

Proje Başvuru Klasörü, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne (TAGEM) (Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı, Eskişehir Yolu 10. Km, Çankaya/ANKARA) hitaben yazılmış yürütücü kurum üst yazısı ekinde, elden, kargo veya posta yolu ile ulaştırılmalıdır.

7.3. Başvuru Takvimi

17. Proje Çağrısı kapsamında başvuruların alınmasına bu kılavuzun TAGEM internet sitesinde ilan edilmesiyle başlanır. Başvuru yapılabilecek son tarih **08 Ekim 2021 Cuma günü saat 18.00'dir**. Bu tarihten sonra yapılacak başvurular kabul edilmeyecek olup posta, kargo veya başka sebeplerden kaynaklanan gecikmelerden TAGEM sorumlu değildir.

Enstitü müdürlüklerinin proje ortağı olduğu projelerde yürütücü kurumlar başvuru döneminin bitiş tarihinden en geç 15 gün öncesine kadar enstitü müdürlüklerine proje tekliflerini sunmak durumunda olduğu unutmamalıdır.

Bakanlık bu destek programını, bütçe kısıtı vb. zorunlu hallerin ortaya çıkması durumunda, herhangi bir aşamasında durdurma hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri, Bakanlıktan herhangi bir hak talebinde bulunamazlar. Başvuru sahiplerinin, Destek Programına ilişkin duyuru ve olası değişiklikleri TAGEM internet sayfasından takip etmesi beklenmektedir.

7.4. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Sonuçlarının Duyurulması

Başvurular **son başvuru tarihinden** sonra değerlendirmeye alınacaktır. Proje başvuruları sırasıyla Sekreteryaya, Daire Başkanlıkları, Uzman/Uzmanlar ve Değerlendirme Kurulu tarafından değerlendirilmektedir. Söz konusu değerlendirme aşamalarına ilişkin kriterler için "Araştırma ve Geliştirme Destek Programı Projelerinde Uygulama ve Harcamalara İlişkin Usul ve Esaslar"ı inceleyebilirsiniz.

Değerlendirme sonuçları <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM> internet adresinde yer alan "Duyurular" kısmında ilan edilecek olup proje sahiplerine ayrıca bildirim yapılmayacaktır. Çağrı kapsamındaki tüm iş ve işlemler sonuçlandırıldıktan sonra gerekçeli değerlendirme sonuçları yazı ile beyan edilen iletişim adreslerine iletilecektir.

7.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları

Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun görülen projelere verilecek mali destek ve buna ilişkin ilke ve kurallar imzalanacak bir sözleşmeye bağlanır. Proje formunun son hali ve ekleri sözleşme eki kabul edilir.

Sözleşme imzalanmadan önce ve/veya imzalandıktan sonra Bakanlık, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir, projede teknik, mali, idari ve benzeri konularda revizyon yaptırabilir.

Bu kılavuz Destek Programına ilişkin mevzuata uygun olarak hazırlanmış olup söz konusu mevzuat ve/veya diğer mevzuatta değişiklik yapılması halinde proje önerilerinde sözleşme aşamasından önce Bakanlık tarafından mevzuatlardaki değişikliklere uygun olarak revizyon yapılması yürütücü kurumlardan istenebilecektir. Proje başvurusunda bulunan bu koşulu kabul etmiş sayılır.